

การศึกษานักเรียนที่มีปัญหาการปรับตัวในชั้นเรียน โดยการศึกษารายกรณี
ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

A study of students with adjustment problems in the classroom
by case study of students in grade 1 Secondary School.

พัชรินทร์ จำปานนท์* (Patcharin Jumpanon)

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีปัญหาด้านการปรับตัว และเพื่อหาแนวทางในการดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านการปรับตัวเป็นรายกรณี เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีปัญหาด้านการปรับตัว จำนวน 3 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า ทั้ง 3 กรณี มีปัญหาด้านการปรับตัว โดยสาเหตุมาจากลักษณะส่วนตัว ครอบครัว และการจัดการศึกษาของโรงเรียน ด้านการให้ความช่วยเหลือโดยการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษา โดยเน้นผู้รับการปรึกษาเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบนำทางและไม่นำทาง มาเป็นวิธีการในการช่วยเหลือ หลังการให้คำปรึกษา ในระยะติดตามผล สามารถสรุปได้ดังนี้ กรณีศึกษาที่ 1: นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนไปในเชิงบวกมากขึ้น มีการออกไปทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน มีความสนใจในการเรียนมากขึ้น จากการสัมภาษณ์ ครูประจำชั้น และครูผู้สอนวิชาต่าง ๆ พบว่า นักเรียนมีการปรับตัวไปในทิศทางที่ดีขึ้น ในส่วนของ กรณีศึกษาที่ 2: นักเรียนมีการปรับตัวไปในทิศทางที่ดีขึ้น เช่น มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น มีความสนใจในการทำกิจกรรม มีพฤติกรรมที่สนใจในการเรียนมากขึ้น มีความสุข ไม่มีอาการเศร้า หรือร้องไห้ และมีความเชื่อมั่น และเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น มีผลการเรียนที่ดีขึ้น มีการแสดงภาวะความเป็นผู้นำได้อย่างชัดเจน ไม่แสดงความวิตกกังวลเมื่ออยู่ในห้องเรียน และ กรณีศึกษาที่ 3 : นักเรียนมีการปรับตัวไป ในทิศทางที่ดีขึ้น เช่น มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนไปในเชิงบวก มีความสนใจในการทำกิจกรรมการเรียนมากขึ้น และมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น และจากการสัมภาษณ์ ครูประจำชั้น และครูผู้สอนวิชาต่าง ๆ มีการมาโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ แต่ยังคงมาสายบ้างเป็นบางครั้ง ไม่พบว่าขาดเรียนบ่อย การค้างส่งงานในชั้นเรียนมีจำนวนที่ลดลง อันแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้น

คำสำคัญ : ปัญหาการปรับตัว การศึกษารายกรณี รูปแบบการให้คำปรึกษา

*ดร. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

อีเมล : patciu@kku.ac.th

Abstract

This research had the objective to study the reasons that cause was students to have adjustment problems, and to find ways to help students with adjustment problems by case study. Conducting this research are qualitative research. Samples were students in grade 1 Secondary School, with adjustment problems. From a specific selection of 3 students, data were analyzed by content analysis.

The results: of the study found that all 3 cases had adjustment problems. The reasons are due to personal characteristics, family and school education management. In terms of helping by using a counseling model that client-centered therapy. Using guided and non-guided counseling techniques. It's a way to help. After counseling in the follow-up period can be summarized as follows. Case Study 1: Student interact more positively with their peers. There are various activities with friends in class. Increased interest in studying. Classroom teachers and subject teachers found that students adjusted in a better direction. Case Study 2: Student adjusted in a better direction, such as interacting more with their peers, interest in doing activities and have more behaviors interested in studying and happy. Don't sadness or cry, have more confidence and self-esteem and better academic performance leadership is clearly demonstrated. No show anxiety when in the classroom. And Case Study 3: Student adjusted in a better direction, such as having positive interactions with peers they are more interested in academic activities and have more self-esteem. Classroom teachers and subject teachers regularly come to school but are still late from time to time do not experience frequent absences from school. The number of backlogs for class assignments had decreased, demonstrating an increase in accountability.

Keyword: Adjustment problems, Case Study, Counseling

บทนำ

จากแผนการปฏิรูปด้านการศึกษา ฉบับปรับปรุง ของกระทรวงศึกษาธิการ ในระหว่างปี พุทธศักราช 2561-2565 ที่มีเป้าหมายให้ผู้เรียนทุกกลุ่มวัยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะที่จำเป็นของโลกอนาคต สามารถแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีประสิทธิภาพ มีวินัย มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และเป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่ มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีความรักและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561-2565) พร้อมทั้งการจัดการศึกษาต้องยึด

หลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ด้วยการดำเนินการส่งเสริม ป้องกัน และช่วยเหลือแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษา โดยเฉพาะบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษา ครูทุกคนในโรงเรียน และที่สำคัญต้องประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองของนักเรียนอย่างใกล้ชิดในการพัฒนานักเรียนให้ไปสู่จุดหมายที่มุ่งหวัง โดยเฉพาะเมื่อเปลี่ยนระดับการศึกษา ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่นักเรียนจะต้องประสบกับสถานการณ์ต่างๆ ที่แปลกใหม่ องค์ประกอบสำคัญในช่วงดังกล่าว ปรากฏชัดในการแสดงให้เห็นความสามารถในการปรับตัวของนักเรียน ซึ่งในช่วงรอยต่อนี้มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน หากนักเรียนสามารถปรับตัวได้ จะสามารถเรียนรู้และได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ (โชติกา กังสนันท์, 2564) แต่จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการ การจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ปัจจัยหลักสำคัญที่ทำให้นักเรียนต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน คือ ปัญหาในการปรับตัว โดยแสดงให้เห็นว่าการปรับตัวนั้น อาจเกิดได้ทุกช่วง ทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ถือได้ว่าเป็นวัยวิกฤตของการปรับตัวมากกว่าวัยอื่นๆ (ปาณระวี เทียนมี, 2561)

นอกจากนี้ ยังพบว่า การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ โดยเฉพาะในโรงเรียน เด็กจะเกิดประสบการณ์ใหม่ๆที่เด็กจะต้องทำความเข้าใจ เพื่อนำไปสู่การปรับตัวกับสิ่งต่างๆได้อย่างเหมาะสม เช่น การคบเพื่อนใหม่ รูปแบบการเรียนที่จะต้องมีความรับผิดชอบในตนเองเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิม การปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน แต่ในขณะเดียวกันเด็กก็มีอิสระในการคิด ตัดสินใจ และทำกิจกรรมต่างๆมากขึ้น จึงอาจส่งผลให้เกิดความขัดแย้งกับสิ่งต่างๆภายนอกที่ไม่ถูกใจ ส่งผลให้เกิดสภาวะอารมณ์ที่ไม่มั่นคง หงุดหงิด วิตกกังวล ความรู้สึก และแสดงออกมาในทันที ประกอบกับเป็นนักเรียนที่อยู่ในการปรับเปลี่ยนระดับชั้นเรียนจากระดับประถมศึกษา มา ระดับมัธยมศึกษา (อุทัยวรรณ พุทธิรัตน์ และคณะ, 2556) ทั้งนี้ จากการรายงานของครูประจำชั้นนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา พบว่านักเรียนในชั้นเรียนของตนส่วนหนึ่ง มีปัญหาในหลายๆด้าน ประกอบด้วยการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย อารมณ์ และสังคม ส่งผลให้นักเรียนเกิดปัญหาในการปรับตัว ต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มีการลาออกกลางคัน รวมทั้งมีการย้ายสายการเรียนในช่วงเปลี่ยนปีการศึกษา รวมไปถึงมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ส่งผลกระทบต่อการเรียน และการดำเนินชีวิตประจำวัน จากสถานการณ์ดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่ครูจะต้องช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาเหล่านี้ เนื่องจากครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการแก้ไข ช่วยเหลือนักเรียน ผู้ที่อยู่ภายใต้ความดูแล ดังนั้น การศึกษารายกรณี จึงเป็นวิธีการในการหาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีปัญหา และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา รวมทั้ง เป็นการศึกษาบุคคลด้วยการศึกษารายละเอียดที่สำคัญอย่างอย่างต่อเนื่อง ในระยะเวลาหนึ่ง การตรวจสอบเชิงลึกเกี่ยวกับบุคคล มีการวิเคราะห์เกือบทุกแง่มุมของชีวิตเพื่อค้นหาสาเหตุของพฤติกรรม การศึกษาเหล่านี้ดำเนินการ เพื่อนำรายละเอียดต่างๆมาวิเคราะห์ ตีความ ให้เกิดความเข้าใจใน

สาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหานั้น (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์, 2528 และ พนม ลีมาอารีย์, 2530) และเป็นแนวทางที่จะช่วยให้ครูเข้าใจนักเรียน เข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรม นำไปสู่การหาแนวทางช่วยเหลือ ป้องกันแก้ไขได้อย่างเหมาะสม และที่สำคัญคือนักเรียนเกิด ความเข้าใจตนเอง สามารถพัฒนาตน ตลอดจนช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจนักเรียนได้ดีขึ้น ซึ่งเมื่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดได้มีความเข้าใจในปัญหาอย่างมีหลักการแล้ว จะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษา นักเรียนที่มีปัญหาการปรับตัวในชั้นเรียน โดยการศึกษารายกรณี ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อศึกษาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีปัญหาด้านการปรับตัว และเพื่อหาแนวทางในการดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านการปรับตัวเป็นรายกรณี โดยใช้รูปแบบการศึกษารายกรณี และใช้รูปแบบการให้คำปรึกษาโดยเน้นผู้รับการปรึกษาเป็นศูนย์กลาง ในการให้ความช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม อันจะเป็นวิธีการในการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีศักยภาพในการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีปัญหาด้านการปรับตัว
2. เพื่อหาแนวทางในการดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านการปรับตัวเป็นรายกรณี

วิธีการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ อันเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการตรวจสอบประเด็นที่ซับซ้อนในสภาพแวดล้อมจริง การทำวิจัยเฉพาะกรณีถือว่าเหมาะสมเมื่อต้องศึกษาปรากฏการณ์ร่วมสมัย ดังนั้น การวิจัย การศึกษารายกรณี ส่วนใหญ่มักจะเกี่ยวข้องกับการสอบถามเชิงคุณภาพ (Srilatha Patnaik and Satyendra C. Pandey, 2019) รวมทั้งเป็นการค้นคว้าหาความรู้ความจริงด้วยวิธีการหลากหลายในการศึกษาพฤติกรรมของของกลุ่มตัวอย่าง ที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริง เพื่อทำความเข้าใจความหมายของพฤติกรรม หรืออธิบายปรากฏการณ์ในมุมมองของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิเคราะห์จากสภาพจริงที่เป็นอยู่ของกลุ่มตัวอย่าง การศึกษามีข้อสรุปแบบอุปนัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) รวมทั้งนำรูปแบบการให้คำปรึกษาโดยเน้นผู้รับการปรึกษาเป็นศูนย์กลาง : เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบนำทางและไม่นำทาง มาเป็นวิธีการในการช่วยเหลือ (Corey, 2013)

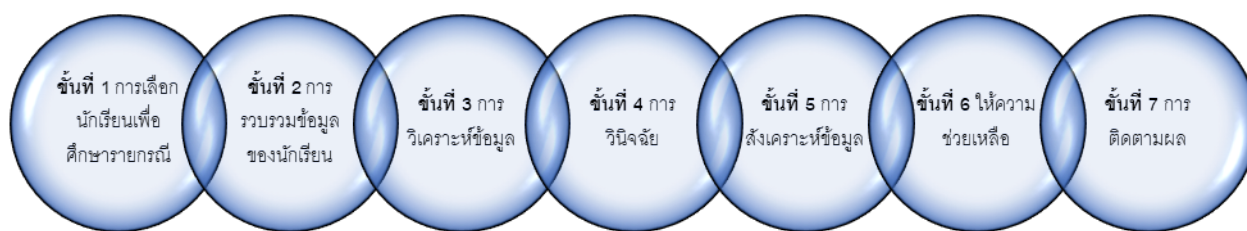
ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีปัญหาด้านการปรับตัว กำลังศึกษาที่ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการตามรูปแบบดังนี้ คือ การศึกษารายกรณี อันเป็นวิธีการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมของบุคคลอย่างละเอียดลึกซึ้งและวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเช่นนั้น หรือมีพฤติกรรมแปลกไปว่ามีสาเหตุมาจากอะไร รวมทั้งแปลความหมายของพฤติกรรมนั้นๆ ว่ามีความสัมพันธ์กับปัญหา และการปรับตัวของบุคคลอย่างไร เพื่อที่ทางโรงเรียนจะได้ให้ความช่วยเหลือและแก้ไขได้อย่างถูกต้อง โดยมีการสืบค้นจากพัฒนาการ

ของนักเรียน ทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ อันเป็นข้อมูลให้ได้ครูเข้าใจนักเรียนได้อย่างละเอียด ลึกซึ้ง และถูกต้อง สามารถเข้าใจถึงสาเหตุและเงื่อนไขต่างๆ ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ทำให้มองเห็นช่องทางที่จะช่วยเหลือแก้ไขปัญหให้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสม โดยมี 7 ขั้นตอน (นิรันดร์ จุลทรัพย์, 2554; ลักษณะ สรวิวัฒน์, 2548 และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559) ดังนี้ ขั้นที่ 1 การเลือกนักเรียนเพื่อศึกษารายกรณี ควรเป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและสมควรได้รับการช่วยเหลือ เช่น ปัญหาด้านการศึกษา ปัญหาด้านความประพฤติปัญหาด้านอารมณ์และสังคม ปัญหาด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น แต่ทั้งนี้ตามหลักการศึกษารายกรณีแล้ว ครูจะเลือกนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่น่าสนใจ หรือมีความสามารถพิเศษก็ได้ เพื่อหาแนวทางส่งเสริมพัฒนาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ขั้นที่ 2. เป็นการรวบรวมข้อมูลนักเรียน มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคลเป็นการค้นหารายละเอียดข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียน โดยพยายามรวบรวมข้อมูลให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งจะช่วยให้รู้จักนักเรียนที่ถูกทำการศึกษาดูจนช่วยให้ทราบภาวะความเป็นไปได้ในปัจจุบันของนักเรียนผู้นั้นอีกด้วย ข้อมูลที่รวบรวมนั้นควรได้มาจากตัวนักเรียนเองหรือผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียน เช่น บิดามารดา หรือผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง เพื่อนสนิท ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา เป็นต้น โดยใช้เครื่องมือ เทคนิคหรือวิธีการต่าง ๆ การรวบรวมข้อมูลนักเรียน ผู้วิจัยได้สังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อเก็บข้อมูลไว้ประกอบการพิจารณา วินิจฉัยสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีปัญหาการปรับตัว รวมทั้ง มีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) นักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง มีการสัมภาษณ์นักเรียนเพื่อหาข้อมูลในด้านต่างๆ ดังนี้ ทศนคติที่มีต่อ ครอบครัว โรงเรียน ในหัวข้อดังกล่าวข้างต้นผู้ศึกษา สัมภาษณ์นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง คนละ 2 ครั้ง ใช้ระยะเวลาห่างกันของการสัมภาษณ์ แต่ละครั้ง 2 สัปดาห์ และผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียน ผู้ศึกษาสัมภาษณ์คนละ 2 ครั้ง ใช้ระยะเวลาห่างกันของการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง 1 เดือน รวมถึงการใช้เครื่องมือที่เป็น ระเบียบสะสมเพื่อรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามด้านบรรยากาศการเรียนการสอน แบบทดสอบบุคลิกภาพแบบเก็บตัว-แสดงตัว (Introvert - Extrovert Personality) ของจุง (Jung.1921) ซึ่งจะนำไปสู่การวิเคราะห์สาเหตุของการปรับตัว และเพื่อประกอบการตัดสินใจในการช่วยเหลือ ขั้นที่ 3. การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการนำเอาข้อมูลที่ได้รวบรวมไว้มาวิเคราะห์เพื่อหาสภาพข้อเท็จจริงต่าง ๆ และจำแนกออกเป็นด้าน ๆ เพื่อสะดวกและง่ายต่อการทำความเข้าใจ หรือตีความข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่ถูกศึกษา ในขั้นนี้ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 2 มาเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อวินิจฉัยสาเหตุของนักเรียนที่มีปัญหาการปรับตัว เป็นการนำเอาผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นที่ 3 เป็นพื้นฐานประกอบการพิจารณา เพื่อวินิจฉัยว่าอะไรน่าจะเป็นสาเหตุของปัญหา ซึ่งอาจจะยังไม่ได้ข้อยุติหรือข้อสรุปแต่อย่างใด เนื่องจากการวินิจฉัยสาเหตุที่มาของปัญหาได้อย่างถูกต้องชัดเจน จนทำให้สามารถช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกศึกษานั้น จำเป็นต้องมีการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ หรือกลวิธีอื่น ๆ แล้วนำข้อมูลที่เพิ่มมานั้นเพื่อให้ เป็นเพียงพื้นฐานของการสังเคราะห์ข้อเท็จจริงใน

ขั้นต่อไปเท่านั้น ขั้นที่ 4. การวินิจฉัย เป็นการนำเอาผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นที่ 3 เป็นพื้นฐานประกอบการพิจารณา เพื่อวินิจฉัยว่าอะไรน่าจะเป็นสาเหตุของปัญหา การสรุปผลจากการวินิจฉัยในขั้นนี้อาจจะยังไม่ได้ข้อยุติหรือข้อสรุปแต่อย่างใด เนื่องจากการวินิจฉัยสาเหตุที่มาของปัญหาได้อย่างถูกต้องชัดเจนจนทำให้สามารถช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกศึกษา จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ หรือกลวิธีอื่น ๆ แล้วนำข้อมูลที่เพิ่มมานั้นเพื่อให้ เป็นพื้นฐานของการสังเคราะห์ข้อเท็จจริงในขั้นต่อไปเท่านั้น ขั้นที่ 5. การสังเคราะห์ข้อมูล ในขั้นนี้ หลังจากวินิจฉัยแล้วควรจะมีการข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหานั้นเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น สังเกต สัมภาษณ์ ทดสอบ และกลวิธีอื่น ๆ เป็นต้น แล้วนำข้อเท็จจริงที่ได้มาสังเคราะห์เข้าด้วยกันกับข้อเท็จจริงที่มีอยู่ซึ่งจะช่วยให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของข้อมูลในแต่ละด้าน เกิดเป็น ภาพรวมทางบุคลิกภาพของนักเรียนที่ถูกศึกษา อันจะช่วยให้ผู้ศึกษาสามารถเข้าใจลักษณะของปัญหาและ สาเหตุของปัญหาได้อย่างชัดเจน ขั้นที่ 6. การช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม เป็นการหาวิธีการช่วยเหลือด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสมที่จะนำมาช่วยเหลือแนะแนวทาง นักเรียนในการแก้ไขปัญหา แล้วดำเนินการให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจัง เพื่อช่วยให้นักเรียนผู้นั้นปรับตัวได้ อย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งวิธีการให้ความช่วยเหลือสามารถดำเนินการได้ 3 วิธีคือ 1) การแก้ไข ผู้ศึกษาสามารถใช้วิธีการแก้ไขเพื่อให้ความช่วยเหลือโดยให้คำปรึกษา (Counseling) เพื่อให้คลายความกังวลใจโดยให้ผู้รับคำปรึกษาได้เข้าใจในปัญหาจนกระทั่ง สามารถหาทางแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง โดยมีแนวทางการให้คำปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติ แนวความคิดใหม่ สร้างความหวัง กำลังใจ และความมั่นใจว่าจะสามารถจัดการกับปัญหาของของตนเองได้ มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาของตนเอง เพื่อให้นักเรียนได้เห็นคุณค่าในตนเอง จะทำให้นักเรียนให้ความร่วมมือในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นปัญหา เพื่อนำไปสู่ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นปัญหา โดยให้การเสริมแรง การชี้แนะ การควบคุมตนเอง การทำสัญญาเงื่อนไขและการทำตัวแบบ เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็น การให้ข้อมูลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ส่งผลให้นักเรียนเกิด สภาพอารมณ์ด้านลบหรือเป็นพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการของนักเรียน มีการส่งเสริมด้านการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของนักเรียนให้เอื้อต่อการปรับปรุงตัวได้ เช่น ขอความร่วมมือพ่อแม่ให้ปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมในบ้าน หรือครูประจำชั้น ครูประจำวิชา หากนักเรียนมีปัญหาในการเรียนให้ จัดสภาพการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน มีการส่งให้ผู้มีประสบการณ์หรือผู้เชี่ยวชาญในปัญหานั้น ๆ โดยตรง ในกรณีที่ผู้ศึกษาพบว่าปัญหา ต่าง ๆ ที่พบนั้นมีผู้ที่มีความสามารถช่วยเหลือได้อยู่ตรงประเด็นหรือในกรณีที่ผู้ศึกษาขาดความมั่นใจในการให้ความช่วยเหลือในปัญหานั้น ๆ แต่ ถ้าเป็นปัญหาที่รุนแรงเกี่ยวกับทางด้านจิตใจหรือเป็นปัญหารุนแรงเกินความสามารถที่ครูจะช่วยเหลือได้ เช่น โรคซึมเศร้า อารมณ์แปรปรวน ดิตยาเสพติด เป็นต้น ผู้ศึกษาต้องหาวิธีการส่งต่อ (Refer) ไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ เช่น จิตแพทย์นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือผู้มีความชำนาญโดยเฉพาะ เพื่อให้ความช่วยเหลือต่อไป 2) การป้องกัน โดยการหาทางป้องกันหรือสกัดกั้นเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นในอนาคตโดยการให้ข้อมูลที่

ถูกต้องเหมาะสมแก่ผู้รับการศึกษาเพื่อแนวทางในการปฏิบัติ และ 3) การส่งเสริม เป็นการช่วยส่งเสริมให้ผู้รับ การศึกษามีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับสภาพการณ์ต่าง ๆ เป็นแรงเสริมให้เกิดก าลังใจในการสร้างเสริมสิ่งต่าง ๆ รอบตัวให้ดีขึ้น ขั้นที่ 7. การติดตามผล เมื่อผู้ทำการศึกษาได้ให้ความ ช่วยเหลือหรือให้การแก้ไขปัญหาไปแล้ว สิ่งที่จะขาดไม่ได้ในการศึกษารายกรณีคือ การติดตามผล เพราะจะ ช่วยท าให้ทราบว่า การศึกษารายกรณีจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ปัญหานั้นลดน้อยลงไปหรือไม่ เพียงใด มีข้อบกพร่องที่จะปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มเติมอะไรบ้าง และสามารถปรับตัวใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่าง มีความสุขเพียงใด จะต้องให้การช่วยเหลือเพิ่มขึ้นหรือไม่ เพื่อที่ผู้ทำการศึกษาจะได้ดำเนินการต่อไปอย่าง เหมาะสม และในการติดตามผลนั้น ครูควรให้ข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก่นักเรียนและบุคคลต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักเรียนที่ครูศึกษาเป็นรายกรณี ครูควรให้ข้อเสนอแนะแก่นักเรียนเกี่ยวกับแนวทางการ ปรับปรุง และพัฒนาตนเอง ผู้ที่เกี่ยวข้อง ครูควรให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา เพื่อนนักเรียน ในการร่วมมือกันช่วยเหลือ ส่งเสริมหรือสนับสนุนนักเรียนให้มีการปรับปรุงและ พัฒนาตนเอง ผู้ที่จะดำเนินการศึกษารายกรณีต่อไป เช่น ต้องทำการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องใด ใช้เทคนิคอะไร เป็นต้น จากขั้นตอนดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำเสนอแผนภาพขั้นตอนการศึกษารายกรณี ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 รูปแบบขั้นตอนการศึกษารายกรณี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยม (ศึกษาศาสตร์) จำนวน 210 คน

กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยม (ศึกษาศาสตร์) จำนวน 3 คน ที่มีปัญหาการปรับตัว โดยได้รับความ ยินยอมจากผู้ปกครอง และ นักเรียนสมัครใจเข้าร่วมเป็นกลุ่มเป้าหมาย ในการศึกษาครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือต่างๆประกอบด้วย

แบบสังเกตและบันทึกการสังเกต ซึ่งมีทั้งการสังเกตแบบมีโครงสร้าง และไม่มีโครงสร้าง แบบ สัมภาษณ์และบันทึกการสัมภาษณ์ (อัตชีวประวัติ, แบบรายงานข้อมูลส่วนตัว) แบบสอบถาม (เพื่อรวบรวม ข้อมูลส่วนบุคคล และ บรรยายการเรียนการสอน)แบบทดสอบบุคลิกภาพ (Introvert - Extrovert Personality) ระเบียนสะสม และรูปแบบการให้คำปรึกษาโดยเน้นผู้รับการศึกษาเป็นศูนย์กลาง ในครั้งนี้

ผู้วิจัย ได้ดำเนินการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล แก่นักเรียนที่ได้รับการศึกษาทั้ง 3 คน ตามขั้นตอนต่อไปนี้
1) เริ่มต้นให้คำปรึกษา โดยสร้างสัมพันธภาพ กับนักเรียน ให้นักเรียนรู้สึกเป็นกันเอง ไว้วางใจ และกล้าที่จะระบายปัญหาให้ผู้ศึกษาทราบกล้าที่จะระบายปัญหาให้ผู้วิจัยทราบ 2) ดำเนินการให้คำปรึกษา โดยใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่การสะท้อนความรู้สึก การทำให้เกิดความกระจ่างชัด การเรียบ การฟัง การใช้คำถาม เพื่อให้นักเรียนเข้าใจตนเอง รู้จักตนเอง มองเห็นแนวทางในการที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น 3) ขั้นตอนการให้คำปรึกษา มีการให้นักเรียนสรุปเรื่องที่สนทนาตลอดจนแนวทางในการทำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น จากกระบวนการดังกล่าวผู้วิจัยได้เสนอแผนภาพในการดำเนินการขั้นตอนการให้การปรึกษาตามขั้นตอนและกระบวนการการให้คำปรึกษา (Corey, 2013) ในแผนภาพที่ 2 ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2 รูปแบบการการให้คำปรึกษา

ผลการวิจัย

จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการศึกษารายกรณีที่ 1

ขั้นการศึกษารายกรณี	กรณีศึกษาที่ 1
ขั้นที่1 : การเลือกนักเรียนเพื่อศึกษารายกรณี	นักเรียนชาย มีปัญหาด้านการปรับตัว กับกลุ่มเพื่อนในชั้นเรียนไม่ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน หลบเลี่ยงกิจกรรมต่างๆที่ทางโรงเรียนจัด ไม่มีกลุ่มเพื่อน มีทัศนคติด้านลบกับเพื่อน
ขั้นที่2 : การรวบรวมข้อมูลนักเรียน	จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบทดสอบ และระเบียบสะสม
ขั้นที่3 : การวิเคราะห์ข้อมูล	เป็นนักเรียนชาย ปัจจุบันเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระดับการศึกษาอยู่ในระดับดี บุคลิกภาพของนักเรียนเป็นคนเงียบขรึม ไม่ค่อยพูด ยิ้มยาก เวลาที่ไม่พอใจจะมองด้วยสายตาที่เย็นชา โดยส่วนใหญ่มักจะไปไหนมาไหนคนเดียว ไม่ชอบเที่ยวหรือทำกิจกรรมต่างๆภายนอกโรงเรียนร่วมกับเพื่อนๆ

ขั้นการศึกษารายกรณี	กรณีศึกษาที่ 1
ขั้นที่ 4 : การวินิจฉัย	จากการที่ เป็นคนเงียบขรึม ไม่ค่อยพูด ยิ้มยาก เวลาที่ไม่พอใจจะมองด้วยสายตาที่เย็นชา โดยส่วนใหญ่จะไปไหนมาไหนคนเดียว ไม่ชอบเที่ยวหรือทำกิจกรรมต่างๆภายนอกโรงเรียนร่วมกับเพื่อนๆ ทั้งยังมีความระแวงเวลาที่อยู่ในชั้นเรียน เนื่องจาก มีประสบการณ์จากการโดนเพื่อนแกล้ง จึงทำให้ฝังใจในพฤติกรรมของเพื่อน ดังนั้น เมื่อเกิดเหตุการณ์บางเหตุการณ์ในชั้นเรียนที่มีความน่าสงสัย ผู้รับบริการปรึกษา ก็มักจะคิดว่าเพื่อนแกล้งหรือไม่ และส่วนใหญ่จะคิดและตัดสินใจว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นการแกล้งตนเอง
ขั้นที่ 5 : การสังเคราะห์ข้อมูล	ข้อมูลจากขั้นที่ 2 ทำให้เห็นได้ว่าลักษณะครอบครัว เป็นสาเหตุประการหนึ่ง ที่มีผลต่อการปรับตัวของนักเรียนคือผู้ปกครองจะให้ความช่วยเหลือกับนักเรียนในทุกเรื่องจนมากเกินไปทำให้เวลามีปัญหาจะทำให้ผู้ปกครองเข้ามาจัดการให้ โดยไม่มีกล้ำที่จะตัดสินใจด้วยตนเอง เวลามีปัญหาหรือเหตุการณ์ต่างๆมากระทบ นอกจากนั้น การจัดการศึกษาในโรงเรียนมีการจัดห้องที่คละนักเรียนที่มีผลการเรียนแตกต่างกันทำให้ในห้องมีนักเรียนหลายระดับผลการศึกษา และมีพฤติกรรมที่หลากหลายส่งผลให้เด็กชายมะเฟื่อง ไม่สามารถปรับตัว เข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล ขอเพื่อนในห้องได้ดีเท่าที่ควร จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านการปรับตัว
ขั้นที่ 6 : การให้ความช่วยเหลือ	เป็นการให้การช่วยเหลือโดยตรง โดยการให้คำปรึกษา แก่นักเรียน โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบนำทางและไม่นำทาง เพื่อให้นักเรียน มีความเข้าใจตนเองพยายามพัฒนาตนเอง มีการตั้งเป้าหมายชีวิตที่ถูกต้อง และในขณะที่ให้คำปรึกษา ผู้วิจัยได้ให้ข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาและการปรับตัวในสังคม เพื่อให้นักเรียนได้เห็นคุณค่าของการศึกษาและการปรับตัวในสังคม รวมทั้งนำเสนอแนวทางในการพัฒนาทักษะทางสังคมเพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิตในโรงเรียนอย่างมีความสุข มีการแนะนำวิธีการคิด ซึ่งนักเรียนมีความคิดที่เป็นผู้ใหญ่ จึงทำให้มีความคิดที่ไม่ตรงกับเพื่อนในรุ่นเดียวกัน จึงอาจทำให้เกิดความไม่เข้าใจกันในเรื่องต่างๆ พร้อมทั้งได้ให้ความรู้ในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล มีความเข้าใจในลักษณะของเพื่อนแต่ละคน รวมทั้งปรับทัศนคติในด้านลบกับเพื่อน เพื่อให้นักเรียนมีความสุขในการใช้ชีวิตในโรงเรียน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้ความสนใจและเอาใจใส่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยเหลือและให้กำลังใจซึ่งทำรู้สึกอบอุ่นใจ เกิดความรู้สึกมั่นใจที่จะทำให้สามารถพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ต่อไป

ขั้นการศึกษารายกรณี	กรณีศึกษาที่ 1
ขั้นที่ 6 : การให้ความช่วยเหลือ (ต่อ)	นอกเหนือจากการให้คำปรึกษาแล้ว ผู้วิจัยยังได้มีการปรึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับครูประจำชั้น คณะกรรมการแนะแนว ครูผู้สอน เพื่อขอความร่วมมือช่วยเหลือเอาใจใส่ให้กำลังใจและเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางช่วยกันแก้ปัญหาเพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการปรับตัวที่ดีขึ้นและมีแนวคิดที่เป็นเชิงบวกต่อสังคมในชั้นเรียน
ขั้นที่ 7 : การติดตามผล	หลังจากได้ให้การช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะ ๆ ได้ปรากฏผลดังนี้ จากการสังเกตและการสัมภาษณ์นักเรียนในชั้นติดตามผล สรุปได้ว่านักเรียนมีการปรับตัวไปในทิศทางที่ดีขึ้น เช่น มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนไปในเชิงบวกมากขึ้น มีการออกไปทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน มีความสนใจในการทำกิจกรรมเรียนมากขึ้น มีพฤติกรรมเรียนที่ถูกต้อง จากการสัมภาษณ์ ครูประจำชั้น และครูผู้สอนวิชาต่าง ๆ พบว่า นักเรียนมีการปรับตัวไปในทิศทางที่ดีขึ้น

ตารางที่ 2 ผลการศึกษารายกรณี ที่ 2

ขั้นการศึกษารายกรณี	กรณีศึกษาที่ 2
ขั้นที่ 1 : การเลือกนักเรียนเพื่อศึกษารายกรณี	นักเรียนหญิง เป็นผู้ที่มีสติปัญญาอยู่ในระดับดี แต่พบปัญหาของนักเรียน คือมีปัญหาด้านการปรับตัว กับกลุ่มเพื่อนในชั้นเรียน อันมีปัจจัยมาจาก ลักษณะส่วนตัว ลักษณะครอบครัว และการจัดการศึกษาของโรงเรียน
ขั้นที่ 2 : การรวบรวมข้อมูลนักเรียน	จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบทดสอบ และระเบียนสะสม
ขั้นที่ 3 : การวิเคราะห์ข้อมูล	เป็นนักเรียนหญิง ปัจจุบันเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระดับการศึกษาอยู่ในระดับดี บุคลิกภาพของเด็กหญิงสวยใส เป็นคนเงียบไม่ค่อยพูด ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เนื่องจากเป็นนักเรียนใหม่ที่เข้าศึกษาในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จึงทำให้เกิดปัญหาในการปรับตัว เพราะสมาชิกส่วนใหญ่ในห้องจะเป็นนักเรียนที่มาจากโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่นระดับประถมศึกษา เป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้เด็กหญิงสวยใส มีความกังวลในการเข้ากลุ่มเพื่อน และมีความรู้สึกคิดถึงเพื่อนและอาจารย์ ที่โรงเรียนตลอดเวลา และมักจะร้องไห้ในห้องเรียนใน ขณะที่ทำ

ขั้นการศึกษารายการนี้	กรณีศึกษาที่ 2
ขั้นที่3 : การวิเคราะห์ข้อมูล (ต่อ)	การเรียนการสอนเป็นประจำ ประถมศึกษา เป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้เด็กหญิงสายใจ มีความกังวลในการเข้ากลุ่มเพื่อน และมีความรู้สึกคิดถึงเพื่อน และอาจารย์ ที่โรงเรียนตลอดเวลา และมักจะร้องไห้ในห้องเรียนใน ขณะที่ทำการเรียนการสอนเป็นประจำ
ขั้นที่4 : การวินิจฉัย	จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และระเบียบสนทนา ทำให้สรุปได้ว่าลักษณะครอบครัว เป็นสาเหตุประการหนึ่ง ที่มีผลต่อการปรับตัวของนักเรียน คือ ผู้ปกครองจะให้ความช่วยเหลือกับเด็กหญิงสายใจเป็นอย่างดี โดยมีการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีให้มาโดยตลอด รวมทั้งในโรงเรียนในระดับประถมศึกษา ก็เป็นโรงเรียนที่มีการดูแลเด็กนักเรียนอย่างเอาใจใส่เป็นอย่างดี ส่งผลให้เด็กหญิงสายใจมีความสบายใจในการศึกษาเล่าเรียนในสถาบันที่ผ่านมา เมื่อต้องเปลี่ยนสถานที่เรียนใหม่ สภาพแวดล้อมใหม่ ซึ่งเด็กหญิงสายใจ จะต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนกลุ่มใหม่ อาจารย์ผู้สอนคนใหม่ และจะต้องดูแลตัวเองในด้านต่างๆมากขึ้น จึงส่งผลให้เกิดปัญหาในการปรับตัว เมื่อเข้าสู่การศึกษาระดับมัธยมต้น โดยทางโรงเรียนมีการจัดห้องในหลักสูตรพิเศษ ที่มีรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นวิชาการอย่างเข้มข้นจึงอาจส่งผลให้ นักเรียนมีความกังวลในเรื่องการเรียน รวมทั้งไม่สามารถปรับตัวกับเพื่อนใหม่ สภาพแวดล้อมใหม่ได้ในช่วงเวลาที่รวดเร็ว จึงทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว
ขั้นที่5 : การสังเคราะห์ข้อมูล	จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน พบว่าปัญหาด้านการปรับตัว มีสาเหตุเนื่องมาจากลักษณะส่วนตัว ลักษณะครอบครัว และการจัดการศึกษาของโรงเรียน ผู้วิจัย มีความเห็นว่าสาเหตุดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้าหากนักเรียน ได้ให้ความร่วมมือ รวมทั้งบิดามารดาและครูในโรงเรียนมีความตั้งใจที่จะแก้ปัญหานี้อย่างจริงจัง โดยการได้รับการให้คำปรึกษาที่ถูกต้อง มีการดูแลเอาใจใส่ในการให้คำปรึกษาอย่างแท้จริง ก็สามารถช่วยเหลือได้ นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียน มีความเต็มใจที่จะให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาเป็นอย่างดี
ขั้นที่6 : การให้ความช่วยเหลือ	เป็นการให้การช่วยเหลือโดยตรง ด้วยการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบนำทางและไม่นำทาง เพื่อให้ นักเรียน มีความพยายามในการที่จะพัฒนาตนเอง พร้อมทั้งตั้งเป้าหมายชีวิตที่ถูกต้อง และในขณะที่ให้คำปรึกษา ผู้วิจัยได้ให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องการศึกษาและ

ขั้นการศึกษารายการนี้	กรณีศึกษาที่ 2
ขั้นที่ 6 : การให้ความช่วยเหลือ (ต่อ)	การปรับตัวในสังคม เพื่อให้เด็กหญิงสายใจ ได้เห็นคุณค่าของการศึกษาและการปรับตัวในสังคม เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม อันมีผลถึงความพยายามพัฒนาตนเองไปสู่การดำเนินชีวิตในโรงเรียนอย่างมีความสุข พร้อมทั้งแนะนำวิธีการคิดเพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการอยู่ในสถานที่ใหม่ ซึ่งที่ผ่านมา นักเรียนมีความพึงพอใจกับการศึกษาในสถานศึกษาเดิมที่มีการดูแลในหลายๆ ด้านเป็นอย่างดี แต่เมื่อเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งเป็นระดับมัธยมศึกษา ที่มีความหลากหลายของนักเรียนภายในโรงเรียน จึงอาจทำให้เกิดความไม่เข้าใจในเรื่องต่างๆ เช่น การเรียน การปรับตัวกับเพื่อนใหม่ บริบทของการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา จึงทำให้เกิดปัญหาด้านการปรับตัว ดังนั้น การได้รับข้อมูลในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล มีความเข้าใจในลักษณะของเพื่อนแต่ละคน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจบริบทของสิ่งต่างๆ ภายในโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางไปปรับใช้กับการใช้ชีวิตในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข รวมทั้งผู้วิจัยมีการให้ความสนใจและเอาใจใส่นักเรียน อย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยเหลือและให้กำลังใจซึ่งจะทำให้เด็กหญิงมีความรู้สึกอบอุ่นใจ เกิดความรู้สึกมั่นใจที่จะทำให้สามารถพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ต่อไป นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้มีการปรึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับครูประจำชั้น คณะกรรมการแนะแนว ครูผู้สอน เพื่อขอความร่วมมือช่วยเหลือเอาใจใส่ให้กำลังใจและเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้น ช่วยกันแก้ปัญหาเพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนให้มีการปรับตัวที่ดีขึ้น มีแนวคิดที่เป็นเชิงบวกต่อสังคมในชั้นเรียน และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมในโรงเรียน รวมทั้งสามารถศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีความสุขต่อไป
ขั้นที่ 7 : การติดตามผล	หลังจากได้ให้การช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะ ๆ ได้ปรากฏผลดังนี้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์นักเรียน สรุปได้ว่านักเรียน มีการปรับตัวไปในทิศทางที่ดีขึ้น เช่น มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนไปในเชิงบวก มีความสนใจในการทำกิจกรรม เรียนมากขึ้น มีพฤติกรรมการเรียนที่มีความสุข ไม่มีอาการเศร้าหรือร้องไห้ รวมทั้งมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น และจากการสัมภาษณ์ ครูประจำชั้น และครูผู้สอนวิชาต่าง ๆ สรุปได้ว่า นักเรียนมีการปรับตัวไปในทิศทางที่ดีขึ้น พร้อมทั้งมีผลการเรียนที่ดีขึ้น และแสดงภาวะความเป็นผู้นำได้อย่างชัดเจน ไม่แสดงความวิตกกังวลเมื่ออยู่ในห้องเรียน

ตารางที่ 3 ผลการศึกษารายกรณีที่ 3

ขั้นการศึกษากรณี	กรณีศึกษาที่ 3
ขั้นที่ 1 : การเลือกนักเรียนเพื่อศึกษารายกรณี	นักเรียนชาย มีปัญหาด้านการปรับตัว กับกลุ่มเพื่อนในชั้นเรียน ไม่อยากมาโรงเรียน บุคลิกภาพ เป็นคนเจี๊ยบขี้นไม่ค่อยพูด ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เนื่องจากมีลักษณะเป็นคนรูปร่างเล็ก โดนเพื่อนล้อในเรื่องหน้าตา รวมทั้งมีความเครียดจากการที่ไม่พอใจในรูปร่างหน้าตาของตนเอง ส่งผลให้ไม่อยากเข้าร่วมกับกลุ่มเพื่อน ไม่อยากมาโรงเรียน ขาดแรงจูงใจในการเรียน และคิดว่าตนเองไม่มีศักยภาพในด้านใดเลย เช่น ด้านกีฬา ดนตรี ศิลปะ ฯลฯ
ขั้นที่ 2 : การรวบรวมข้อมูลนักเรียน	จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบทดสอบ และระเบียนสะสม
ขั้นที่ 3 : การวิเคราะห์ข้อมูล	จากข้อมูลในขั้นที่ 2 ทำให้สรุปได้ว่าลักษณะครอบครัว เป็นสาเหตุประการหนึ่ง ที่มีผลต่อการปรับตัวของนักเรียน คือบิดาต้องออกจากบ้านไปงานที่อื่น นักเรียนจึงพักอาศัยอยู่กับมารดา และน้องอีกสองคน โดยมีน้องคนเล็กที่มารดาต้องคอยดูแลอย่างใกล้ชิด ส่งผลให้เกิดช่องว่างระหว่างนักเรียน กับมารดา ส่งผลให้นักเรียนมีทัศนคติด้านลบ กับมารดาเป็นอย่างมาก และเมื่อเกิดปัญหา นักเรียนมักจะเก็บไว้คนเดียวไม่ยอมปรึกษา มารดา หรือแม้กระทั่งเพื่อนร่วมชั้น สาเหตุจากการจัดการศึกษาของโรงเรียน เนื่องจากการจัดการศึกษาในโรงเรียนมีการจัดห้องที่คณะนักเรียนที่มีผลการเรียนแตกต่างกัน ทำให้ในห้องมีนักเรียนหลายระดับผลการศึกษา และมีพฤติกรรมที่หลากหลาย ส่งผลให้นักเรียน โดนเพื่อนล้อ และแกล้ง ส่งผลให้ไม่อยากเข้าร่วมกับกลุ่มเพื่อน ไม่อยากมาโรงเรียน จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านการปรับตัว
ขั้นที่ 4 : การวินิจฉัย	จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน พบว่าปัญหาด้านการปรับตัว มีสาเหตุเนื่องมาจากลักษณะส่วนตัว ลักษณะครอบครัว และการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งนี้สาเหตุดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้าหากนักเรียน ได้ให้ความร่วมมือ รวมทั้งบิดา-มารดาและครูในโรงเรียน มีความตั้งใจที่จะแก้ปัญหานี้อย่างจริงจัง
ขั้นที่ 5 : การสังเคราะห์ข้อมูล	จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้าหากนักเรียนได้รับการให้คำปรึกษาที่ถูกต้อง มีการดูแลเอาใจใส่ในการให้คำปรึกษาอย่างแท้จริง ก็สามารถช่วยเหลือได้ นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่มีความพร้อมในการที่จะ

	พัฒนาตัวเองเนื่องจากกลัวๆแล้วนักเรียนมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นพีคนโต จึงอยากที่จะทำหน้าที่ดูแลน้องอยู่เช่นกัน และนักเรียนเองก็มีความสนใจ และให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาเป็นอย่างดี
ขั้นที่6 : การให้ความช่วยเหลือ	เป็นการให้การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติโดยการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบนำทางและไม่นำทาง เพื่อให้นักเรียน พยายามพัฒนาตนเอง เห็นคุณค่าของตนเอง มีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง พอใจในสิ่งที่ตนมี รวมทั้งมีการตั้งเป้าหมายชีวิตที่ถูกต้อง และในขณะที่ให้คำปรึกษา ผู้วิจัยได้ให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องการศึกษาและการปรับตัวในสังคม เพื่อให้เด็กชายชัย ได้เห็นคุณค่าของการศึกษาและการปรับตัวในสังคม เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม อันมีผลถึงความพยายามพัฒนาตนเองไปสู่การดำเนินชีวิตในโรงเรียนอย่างมีความสุข แนะนำวิธีการคิด พร้อมให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องการศึกษาและการปรับตัวในสังคม เช่น การเรียน การปรับตัวกับเพื่อน ตระหนักถึงภาวะความจำเป็นของมารดา ที่ต้องดูแลลูกทั้งสามคน ในระหว่างที่บิดาไปทำงานต่างจังหวัด ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง มีความเข้าใจใน ภาวะความจำเป็นในครอบครัว เพื่อให้ นักเรียนได้พัฒนาและใช้ชีวิตทั้งอยู่ที่บ้าน และในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข รวมทั้งให้ความสนใจและเอาใจใส่ นักเรียน อย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยเหลือ และให้กำลังใจซึ่งจะทำให้ นักเรียน รู้สึกอบอุ่นใจ เกิดความรู้สึกมั่นใจที่จะทำ ให้สามารถพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ต่อไป พร้อมทั้งมีการปรึกษา ปัญหาที่เกิดขึ้นกับครูประจำชั้น คณะกรรมการแนะแนว ครูผู้สอน เพื่อขอความร่วมมือช่วยเหลือเอาใจใส่ให้กำลังใจและเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้น ช่วยกัน แก้ปัญหาเพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการปรับตัวที่ดีขึ้น มีแนวคิดที่เป็นเชิงบวกต่อสังคมในชั้นเรียน ครอบครัว และสามารถปรับตัวในด้าน ความคิด และพฤติกรรม อันจะนำไปสู่การศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีความสุข
ขั้นที่7 : การติดตามผล	หลังจากได้ให้การช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะ ๆ ได้ปรากฏผลดังนี้ จากการสังเกตและการสัมภาษณ์นักเรียน สรุปได้ว่านักเรียนมีการปรับตัวไปในทิศทางที่ดีขึ้น เช่น มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนไปในเชิงบวก มีความสนใจในการทำกิจกรรมเรียนมากขึ้น มีพฤติกรรมการเรียนที่มีความสุข และมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น และจากการสัมภาษณ์ ครูประจำชั้น และครูผู้สอนวิชาต่าง ๆ พบว่านักเรียน มีการปรับตัวไปในทิศทางที่ดีขึ้นมีการมาโรงเรียนอยู่

ชั้นการศึกษารายกรณี	กรณีศึกษาที่ 3
ชั้นที่ 7 : การติดตามผล (ต่อ)	สม่ำเสมอ แต่ยังคงมาสายบ้างเป็นบางครั้ง ไม่พบว่าขาดเรียนบ่อย การค้างส่งงานในชั้นเรียนเป็นจำนวนที่ลดลง

อภิปราย

จากการศึกษา พบว่า มีปัจจัยทั้งภายนอกและภายในตนเองของนักเรียน ที่เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีปัญหาด้านการปรับตัว ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ยอมมาโรงเรียน รวมทั้งการไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆทั้งในชั้นเรียน และกิจกรรมของโรงเรียน เกิดบุคลิกภาพที่แสดงออกมาในลักษณะเป็นคนเงียบขรึม ไม่ค่อยพูด มองว่าบุคคลรอบข้างน่ากลัว ไม่กล้าตัดสินใจในเรื่องต่าง รวมทั้งไม่สามารถหาทางออกในการแก้ไขปัญหา ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง รวมถึงมีความคิดว่าตนเองไม่มีศักยภาพ ดังนั้น แนวทางในการดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านการปรับตัวเป็นรายกรณี โดยการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบนำทางและไม่นำทาง ตามหลักการทฤษฎีการให้คำปรึกษาโดยเน้นผู้รับการปรึกษาเป็นศูนย์กลาง มุ่งเน้น ในด้านการสร้างสรรค์สิ่งที่ถูกต้อง เกี่ยวกับปัจจัย หรือปัญหา ที่นำบุคคลมาสู่การรับการศึกษา เพื่อให้ผู้รับการปรึกษา สามารถก้าวไปข้างหน้าในทิศทางที่สร้างสรรค์ และมีวิธีการที่จะนำพาตนเองให้ประสบความสำเร็จ สามารถเข้าใจในอุปสรรค ทั้งจากภายในตัวเองและภายนอกของตัวเอง ที่กำลังปิดกั้นพัฒนาการ (Corey, 2013) รวมทั้งพ่อแม่ หรือ ผู้ดูแลเด็ก ควรตระหนัก และทำ ความเข้าใจ เพื่อให้การช่วยเหลือเด็กให้สามารถปรับตัวได้ดีเมื่อย้ายไป อยู่ในสถานที่ใหม่ (อุทัยวรรณ พุทธิรัตน์ และคณะ, 2556) และจากการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษาโดยเน้นผู้รับการปรึกษาเป็นศูนย์กลาง สามารถช่วยให้นักเรียนที่เข้าร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัยในครั้งนี้ ได้รับการพัฒนาการปรับตัวเป็นไปในทางที่ดีขึ้น จากการติดตามผล พบว่า นักเรียน ทั้ง 3 กรณี มีการพัฒนาด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนไปในเชิงบวก มีความสนใจในการทำกิจกรรมในชั้นเรียนมากขึ้น มีพฤติกรรมการเรียนที่เป็นไปตามกระบวนการเรียนรู้ ไม่มีอาการเศร้า หรือร้องไห้ และมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น และจากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น และครูผู้สอนในรายวิชาต่าง ๆ พบว่า นักเรียนมีการปรับตัวไปในทิศทางที่ดีขึ้น ด้วยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

กรณีศึกษา ทั้ง 3 กรณี ควรได้รับการอธิบายให้เข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงของชีวิต เข้าใจตนเองและรู้จักตนเองมากขึ้น มีความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล และเปิดใจในการที่จะรับคำปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาต่างๆกับบิดา มารดา ครูประจำชั้น ครูผู้สอน และผู้ให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยา รวมทั้งโรงเรียนควรมีการจัดตั้งงานบริการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาในโรงเรียนเพื่อเป็นหน่วยงานที่ให้บริการแก่นักเรียนที่มีความต้องการได้รับบริการดังกล่าว

เอกสารอ้างอิง

- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. (2528). **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดศรีเดชา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับ
สินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- ปานระวี เทียนมี และ รุ่งแสง อรุณไพโรจน์. (2561). **ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาผู้เรียนที่มี ต่อ
ความสามารถ ในการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยม วัดบึงทองหลาง. วารสาร
มหาวิทยาลัยศิลปากร, ปีที่ 38, (ฉบับที่ 2 มีนาคม-เมษายน 2561).**
- พนม ลิ้มอารีย์. (2530). **การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล**. กรุงเทพฯ: บริษัทการพิมพ์.
- อุทัยวรรณ พุทธรัตน์ และคณะ. (2556). **พฤติกรรม การปรับตัวของเด็กต่อสถานที่ใหม่ของฝ่ายพัฒนาเด็ก
ปฐมวัย. ว.พยาบาลสงขลานครินทร์, ปีที่ 33 (ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2556).**
- Corey, Gerald. (2013). **Theory and practice of group counseling**. 9 thud. Belmont:
Tomson Brooks/Cole.
- Srilata Patnaik and Satyendra C. Pandey (2019). **Case Study Research**. Methodological Issues
in Management Research: Advances, Challenges and the Way Ahead, 163–179.